

сломи въ оня краѣ гърко-византийската власть. Прѣзъ цѣлия XI. в. и по-късно въ историчнитѣ паметници крайморската часть се именува *България*.¹⁾ Най-ясно доказателство за силата на българския елементъ тамъ имаме въ извѣстното въстание на драчани прѣзъ 1040. год. срѣщу византийската власть, което бѣ българско въстание, а вождътъ му Тихомиръ бѣ прогласенъ за „български царъ“. На дълго славѣно-българскитѣ поселенци не могли да завладѣятъ почвата. Много отъ старитѣ илири, запазени отъ погуба, намѣрили убѣжище по високитѣ недостѣпни планини. Когато българската политическа власть бѣ сломена прѣзъ XI. в., тѣ излизатъ на сцената като отдѣленъ народъ съ името *арбанаси* или *арванаси*. Много скоро подиръ първото драчко въстание избухва друго прѣзъ 1079. год. Възстаналиятъ тогава драчки началникъ повдига срѣщу Византия войски отъ българи, *арбанаси*, гърци и нормани. Прѣзъ XII. и XIII. в. силата на арбанаситѣ постоянно се увеличава. Тѣ слизатъ отъ планинитѣ и измѣстятъ славѣно-българскитѣ завоеватели изъ тѣхнитѣ жилища. Прѣзъ това врѣме още значителна часть отъ населението на Албания бѣ българско;²⁾ обаче албанцитѣ се намножаватъ, а българитѣ намаляватъ. Прѣзъ XIV. в. първитѣ ставатъ господствуещъ елементъ въ планинската область южно отъ Шкодренското Езеро до Епиръ, и тая область получава име *Арбанасия* или *Албания*, понеже западнитѣ народи наричали народа *албанци*. Прѣзъ това врѣме се споменуватъ албанци дори въ горното корито на Дѣволъ и около Охридъ.³⁾

Що е станало съ многобройното българско население, което живѣло по ония мѣста, — за него нѣмаме точни свѣдѣния; но можемъ да се догаждаме. Въвъ врѣме на норманскитѣ нахлувания, на анжуйскитѣ войни и на постояннитѣ буни въ Албания дори до дохажданъето на турцитѣ, голѣма часть отъ българскитѣ села, които сж били около голѣмитѣ градове и по долинитѣ, сж разорявани и населението имъ е гинало. Арнаутитѣ, като сж слизали отъ недостѣпнитѣ си планински жилища, правили сж постоянни грабежи въ низинитѣ,⁴⁾ дѣто сж живѣли българитѣ. Много народъ е заробявъ. Въ нѣкои венециански грамоти, що досягатъ венецианскитѣ владѣния въ Албания прѣзъ XV. и XVI. в., се споменува начесто, че само славѣнитѣ могли да се обръщатъ въ роби. Българското насе-

¹⁾ В. Макушевъ, Историческія разысканія, 11; Rad. 42, 87.

²⁾ Макушевъ, Историческія разысканія, 16—17, 26—27.

³⁾ Все тамъ, 36—38; 41, 45.

⁴⁾ Все тамъ, 26, 40, 42; Т. Флоринскій, Юж. славяне и Византия во второй четверти XIV. в. Спб. 1882. I. 61.